

Posudek diplomové práce Terezy Krupkové
Úzkost a odcizení v díle Juna Carlose Onettiho

Vedoucí práce: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Oponent: doc. PhDr. Hedvika Vydrová

Obor: španělština

Tereza Krupková napsala výbornou interpretační studii o literárním světě uruguayského spisovatele J. C. Onettiho. Jejími hlavními kvalitami jsou talentovaný smysl pro literaturu, vyzrálé formulace se zažitou bohatou terminologií a profesionální úroveň práce s odbornou literaturou. Autorka prostudovala značně rozsáhlou kritickou literaturu jak k dílu Onettiho, tak k jeho literárně historickému a myšlenkovému kontextu; v textu se jí dovolává zcela adekvátně (zvládnutí poznámkového aparátu je jí samozřejmostí).

Text je jasně rozčleněn podle potřeb interpretece. Mimořádně zralá je již vstupní kontextová kapitola, která neobsahuje běžné literárněhistorické informace, nýbrž uvádí Onettiho do vztahu se základními liniemi hispanoamerické prózy první poloviny 20. století a charakterizuje jeho osobitou pozici ve vztahu k evropskému existencialismu i vztah k Faulknerovi. V následující kapitole soustředěné na novelu *Jáma*, jež bude také v dalším výkladu hlavním komentovaným dílem, se autorka dovolává i proměny v západní filosofii na přelomu 19. a 20. století (Nietzsche); v dalším výkladu využívá rovněž znalosti prací o psychologii.

Stěžejní část diplomové práce se zaměřuje na tematické a stylové prostředky významné pro Onettiho vidění světa, a to jak v *Jámě*, tak s přihlédnutím k dalším Onettiho prózám (povídky, román *Loděnice*). Hledání je pro Onettiho tématem i způsobem psaní. Tematický rozbor vykládá životní postoj postav typu „antihrdiny“, zkoumaný u dílčích témat útěku z reality, snů či klamu, samoty, odcizení mezi mužem a ženou i ve vztahu k „ostatním“. Sledování jednotlivých aspektů napříč Onettiho díly nikdy nesklouzává k výčtu izolovaných faktů bez kontextu (což je časté nebezpečí v závěrečných pracích) díky tomu, že T. Krupková má interpretační pohled vždy zapojený do Onettiho celkového vidění světa, spolutvořeného celým relativně jednotným dílem, a že cítí významovost tvaru. Výborně vystihuje nenápadnou modernost stavby děl, pojetí vypravěče a času, jazykové prostředky. Dokládá je přesně a střídavě volenými citáty.

Průběžně se vrací k myšlence autentičnosti Onettiho próz – zde je opět zřetelný smysl pro literárnost děl, neboť autorka nehledá (na rozdíl od běžného pohledu) v tematické dokumentární rovině: „autentičnost tkví v jazyku a formě vyprávění, která

reflektuje myšlenkové pochody“ (41). Aspekt autentičnosti dále upřesňuje v pasáži o významu vypravěče pro čtenáře a v kapitole rozebírající jazyk Onettiho próz. Zdůrazňuje úspornost jazyka podřízeného sdělení (oproti sklonu podřizovat vyprávění jazyku). Vnitřní svět postav není popisován psychologicky, k úspornosti patří metaforičnost stylu. Úspornost je zároveň vlastní i stylu Terezy Krupkové. Ocituji aspoň jeden příklad střídme a múzické formulace: „Autor raději volí metafory, které dokreslují pocity postav a atmosféru událostí. Setkáváme se s motivem noci, ticha, stínu či těžkého vzduchu. Noc a vzduch dostávají život, místo přímých popisů tak nastupují obrazy. Myšlení se projektuje do věcí a naopak, každý obraz má svůj smysl, i když není explicitně vyjádřen. Večer a noc jsou snad nejčastější denní doby. Motiv slunce se logicky vůbec neobjevuje.“ (s. 49).

Poslední nedlouhá kapitola přináší komparativní polohu: srovnání Onettiho díla s románem *Krásy světa* Argentince Héctora Tizóna dokládá význam přínosu Onettiho pro pozdější hispanoamerickou prózu, a to na příkladu, který není explicitní – o to je cennější. Tereza Krupková spatřuje blízkost děl obou autorů, stojících mimo dobové literární tendence, v základním životním pocitu jejich vidění světa (osamělost, bezcílnost, melancholie). Vlastní srovnání nakonec vedlo k postřehům o větší rozdílnosti, než jakou naznačoval výchozí zážitek. Srovnání, které měla autorka od počátku průběžně na mysli, tak umožnilo ostřeji odstiňovat osobitost Onettiho děl; výslovně pak tento význam komparace shrnuje končízní závěr.

Zralá nápaditá práce Terezy Krupkové zcela splňuje nároky na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě.

Anna Housková

28. ledna 2011